KNF | KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

24 grudnia 2018 r.

Komunikat ws. wyłączenia z art. 6 pkt 11 ustawy o usługach płatniczych

Ustawa *z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych* (UUP) określa zasady prowadzenia działalności w zakresie świadczenia usług płatniczych, w tym rodzaje działalności podlegające reglamentacji ustawy, jak i sytuacje, w których reglamentacja ta jest ograniczona. Ograniczenia takie mają w szczególności zastosowanie do świadczenia niektórych usług opartych na instrumentach płatniczych. Zgodnie z art. 6 pkt 11 UUP przepisów UUP nie stosuje się do działalności polegającej na **świadczeniu usług opartych na instrumentach płatniczych**, które można wykorzystywać jedynie w ograniczony sposób i które spełniają co najmniej jeden z poniższych warunków:

1) służą posiadaczowi do nabywania towarów lub usług wyłącznie w placówkach wydawców tych instrumentów (art. 6 pkt 11 lit. a) UUP), lub
2) służą posiadaczowi do nabywania towarów lub usług w ramach ograniczonej sieci podmiotów związanych umową handlową bezpośrednio z zawodowym wydawcą tych instrumentów (art. 6 pkt 11 lit. a) UUP), lub
3) służą posiadaczowi do nabywania bardzo ograniczonego zakresu towarów lub usług (art. 6 pkt 11 lit. b) UUP), lub
4) mogą być używane wyłącznie w jednym państwie członkowskim, jeżeli instrumenty takie są dostarczane na wniosek przedsiębiorcy lub jednostki sektora finansów publicznych, są regulowane ze względu na określone cele społeczne lub podatkowe przez krajowy lub samorządowy organ administracji publicznej i służą do nabycia określonych towarów lub usług od dostawców związanych z wydawcą umową handlową (art. 6 pkt 11 lit. c) UUP).

Instrument płatniczy został zdefiniowany w przepisie art. 2 pkt 10) UUP. Zgodnie z tym przepisem ***jest to zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika usługi płatniczej i dostawcę tej usługi zbiór procedur, wykorzystywane przez użytkownika do złożenia zlecenia płatniczego.*** Instrumentem płatniczym mogą być w szczególności: **karty płatnicze**, w tym karty debetowe, kredytowe, czy tzw. karty przedpłacone, różnego rodzaju **karty wirtualne**, **aplikacje mobilne** posiadające funkcjonalność inicjowania transakcji płatniczych (o ile podmiot wydający taką aplikację wchodzi w posiadanie środków pieniężnych będących przedmiotem transakcji).

Zleceniem płatniczym jest oświadczenie płatnika lub odbiorcy płatności skierowane do jego dostawcy zawierające polecenie wykonania transakcji płatniczej*, tj. transferu środków pieniężnych, będących w posiadaniu użytkownika* (odpowiednie definicje zawiera przepis art. 2 pkt 36 oraz art. 2 pkt 29 UUP). Przykładem wykorzystania instrumentu płatniczego do złożenia zlecenia płatniczego jest płatność przy wykorzystaniu karty płatniczej, polegająca na zbliżeniu przez płatnika jego karty płatniczej do aktywowanego przez odbiorcę płatności terminala płatniczego i ewentualnie autoryzacja transakcji poprzez wprowadzenie kodu PIN.

Poniżej przedstawiono dodatkowe wyjaśnienia odnośnie do wyłączeń przewidzianych w przywołanym wyżej art. 6 pkt 11 UUP:

1. **Posiadany przez użytkownika (klienta) instrument płatniczy służy do nabywania towarów lub usług wyłącznie w placówkach wydawcy tego instrumentu (art. 6 pkt 11 lit. a) UUP).**

Wyłączenie to dotyczy sytuacji, w których instrumenty płatnicze wydawane są przez wydawcę w celu umożliwienia dokonywania płatności za oferowane przezeń, w jego placówkach produkty lub usługi. Przykładem może być wydanie przez operatora sieci supermarketów przedpłacanej karty płatniczej, którą można dokonać płatności za towary wyłącznie w sklepach należących do tej sieci. Jako placówkę wydawcy należy w omawianym przypadku rozumieć wydzieloną organizacyjnie część przedsiębiorstwa wydawcy, służącą sprzedaży (dystrybucji) usług lub towarów – np. sklep, stacja benzynowa, punkt napraw.

2. **Instrument płatniczy używany jest wyłącznie w ramach ograniczonej sieci dostawców towarów i usług, związanych umową handlową bezpośrednio z zawodowym wydawcą tego instrumentu (art. 6 pkt 11 lit. a) UUP).**
   Wyłączenie to dotyczy sytuacji, w której wydawcą danego instrumentu jest podmiot, którego przedmiotem działalności jest wydawanie instrumentów płatniczych, zaś wydany instrument służy płatnościom za towary lub usługi nabywane od określonego i ograniczonego zakresu sprzedawców lub usługodawców, którzy w związku z tym związani są z danym wydawcą umową handlową. Przykładem mogą być karty podarunkowe służące płatnościom w określonych sklepach czy punktach usługowych (np. w ramach jednego centrum handlowego), których operatorzy zawarli z wydawcą tych kart umowy handlowe dotyczące uznawania tych kart przy płatnościach.

3. **Instrument płatniczy używany jest wyłącznie do nabywania *bardzo ograniczonego zakresu towarów lub usług* (art. 6 pkt 11 lit. b) UUP).**
   Użyte w tym wyłączeniu sformułowanie bardzo ograniczony zakres towarów lub usług należy interpretować jako zakres mający granice, tj. zamknięty, policzalny zbiór towarów i usług, w ramach którego występuje mała liczba (co do zasady kilka) elementów, przy czym każdy przypadek wymaga indywidualnej oceny pod kątem wskazanego wyżej kryterium. Przykładem mogą być tu karty paliwowe umożliwiające wyłącznie zakup paliwa i płynów eksploatacyjnych do aut oraz wnoszenie opłat za przejazd płatnymi odcinkami autostrad albo karty transportu miejskiego, umożliwiające dokonywanie opłat za korzystanie ze środków komunikacji miejskiej.

4. **Dany instrument płatniczy ważny jest wyłącznie w jednym państwie członkowskim, dostarczony został na wniosek przedsiębiorcy lub na wniosek podmiotu sektora publicznego i jest regulowany ze względu na określone cele społeczne lub podatkowe przez krajowy lub regionalny organ publiczny oraz służy do nabycia określonych towarów lub usług od dostawców, którzy zawarli umowę handlową z wydawcą (art. 6 pkt 11 lit. c) UUP).**
   Chodzi tu o wszelkiego rodzaju instrumenty płatnicze, za pomocą których dystrybuowane mogą być określone świadczenia publiczne związane z udostępnieniem środków służących zakupowi określonych towarów lub usług. Może być w ten sposób dystrybuowana pomoc społeczna na zakup leków, artykułów pierwszej potrzeby itp.

Realizacja transakcji płatniczych wykonywanych w ramach opisanych powyżej rodzajów działalności – co do zasady – nie jest traktowane jako świadczenie usług płatniczych, które wymaga posiadania stosownego zezwolenia lub wpisu do właściwego rejestru (zezwolenie dla krajowej instytucji płatniczej, o którym mowa w art. 60 ust. 1 UUP lub rejestracja jako mała instytucja płatnicza, o której mowa w przepisach działu VIB UUP).

KNF | KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

UWAGA! – Przekroczenie progu 1 mln euro – POWIADOMIENIE KNF

Zgodnie z art. 6c ust. 1 UUP, podmiot prowadzący działalność polegającą na świadczeniu usług, o których mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) i lit. b) UUP, w przypadku gdy całkowita wartość transakcji płatniczych dokonanych w ramach tego typu działalności podczas ostatnich 12 miesięcy przekracza 1 mln euro, jest zobowiązany do:

1) przekazania Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) stosownego **powiadomienia**
   oraz
2) przedłożenia, wraz z tym powiadomieniem, **opisu oferowanych usług** ze wskazaniem **podstawy prawnej** (art. 6 pkt 11 lit. a) UUP lub art. 6 pkt 11 lit. b) UUP) zastosowanego wyłączenia (oceny, którą podstawę prawną należy zastosować, dokonuje podmiot świadczący te usługi).

Ustalony przez ustawodawcę próg wartości transakcji, w wysokości 1 mln euro, należy odnosić do wartości **wszystkich łącznie** transakcji płatniczych wykonanych w ramach każdej kategorii wyłączenia określonej w art. 6 pkt 11, tj. osobno dla przypadku określonego w lit. a) i lit. b) tego przepisu, a nie przykładowo do wartości transakcji płatniczych wykonanych przy użyciu wyłącznie jednego rodzaju produktu (instrumentu płatniczego).

Dodatkowo, jeśli dany podmiot wydaje kilka rodzajów instrumentów płatniczych, np. karty przedpłacone, karty podarunkowe i wirtualne instrumenty płatnicze, przy dokonywaniu kalkulacji całkowitej wartości transakcji powinien zsumować wartości transakcji wykonywanych przy użyciu każdego z rodzajów tych instrumentów.

Równowartość w walucie polskiej kwoty 1 mln euro należy ustalić przy zastosowaniu kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski (http://www.nbp.pl/kursy.html), obowiązującego w ostatnim roboczym dniu miesiąca, w którym nastąpiło przekroczenie tej kwoty.

Jakie informacje powinny znaleźć się w powiadomieniu?

Powiadomienie KNF, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP (dalej: powiadomienie), powinno dotyczyć – każdorazowo – każdego rodzaju produktu (instrumentu płatniczego) wykorzystywanego do wykonywania transakcji płatniczych w ramach tzw. ograniczonej sieci akceptacji.

Zgodnie z przepisami UUP powiadomienie zawierać powinno:

1) dane dotyczące podmiotu składającego powiadomienie:
   - imię i nazwisko albo nazwę (firmę),
   - numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile podmiot taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP),
   - miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę i adres oraz adres głównego miejsca wykonywania działalności;
2) opis świadczonych przez dany podmiot usług wypełniających w ocenie podmiotu przekazującego powiadomienie znamiona wyłączenia, o którym mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP;
3) wskazanie podstawy prawnej, zgodnie z którą dany podmiot uznał, że świadczone przez niego usługi podlegają wyłączeniu (art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP).

Kiedy należy powiadomić KNF (terminy)

Stosownie do art. 6c ust. 1 UUP, podmioty wykonujące działalność określoną w art. 6 pkt 11 lit. a) lub b) UUP mają obowiązek monitorowania poziomu transakcji płatniczych każdorazowo w odniesieniu do okresu ostatnich 12 miesięcy, tzn. co miesiąc za każde ostatnie 12 miesięcy.

W przypadku gdy całkowita wartość transakcji płatniczych dokonanych podczas ostatnich 12 miesięcy przekracza 1 mln euro, podmiot wykonujący działalność określoną w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP powiadamia o tym fakcie KNF **w terminie 14 dni od końca miesiąca, w którym nastąpiło przekroczenie** tej kwoty.

Pierwsze powiadomienie
Zgodnie z art. 14 UZUUP, przedsiębiorcy, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy, tj. 20 czerwca 2018 r. prowadzili działalność w zakresie określonym w art. 6 pkt 11 UUP w brzmieniu przed tym dniem, obowiązani są dostosować swoją działalność w zakresie transakcji płatniczych do przepisów UUP, w brzmieniu nadanym przepisami UZUUP, w terminie 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, czyli do dnia 20 grudnia 2018 r.

Oznacza to, że podmiot prowadzący działalność określoną w art. 6 pkt 11 UUP od momentu dostosowania się do wymogów przewidzianych w przepisach UUP w tym zakresie, nie później jednak niż od dnia 20 grudnia 2018 r. ma obowiązek monitorowania poziomu wartości transakcji, tak aby w każdym czasie (tj. co do zasady – na koniec każdego miesiąca) możliwe było ustalenie całkowitej wartości transakcji dokonanych podczas ostatnich 12 miesięcy.

Dla potrzeb przekazania pierwszego powiadomienia, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP przedsiębiorca powinien uwzględnić transakcje wykonane po dniu, w którym dostosował swoją działalność do przepisów UUP w tym zakresie.

Przykład:
Przedsiębiorca dostosował swoją działalność do przepisów UUP w zakresie działalności, o której mowa w art. 6 pkt 11 UUP i monitoruje wartość transakcji wykonywanych przy użyciu instrumentu płatniczego od dnia **31 sierpnia 2018 r.** W dniu **10 grudnia 2018 r.** dokonana została transakcja płatnicza skutkująca przekroczeniem limitu 1 mln euro, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP. Powiadomienie KNF powinno wówczas zostać złożone do dnia **14 stycznia 2019 r.**

Przykład:
Przedsiębiorca dostosował swoją działalność do przepisów UUP w zakresie działalności, o której mowa w art. 6 pkt 11 UUP i monitoruje wartość transakcji wykonywanych przy użyciu instrumentu płatniczego od dnia **20 grudnia 2018 r.** (upływ terminu na odpowiednie dostosowanie działalności). W dniu **31 sierpnia 2019 r.** dokonana została transakcja płatnicza skutkująca przekroczeniem limitu 1 mln euro, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP. Powiadomienie KNF powinno wówczas zostać złożone do dnia **14 września 2019 r.**

Ważne!
Należy zwrócić uwagę, iż pierwszy po dostosowaniu działalności do nowych przepisów obowiązek przedłożenia KNF powiadomienia, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP, powstaje z chwilą przekroczenia wyżej wymienionego limitu, tj. kwoty 1 mln euro, a nie po upływie 12 miesięcy, w czasie których doszło do tego przekroczenia.

W sytuacji, gdy podmiot świadczący usługi, o których mowa w art. 6 pkt 11 UUP nie będzie spełniał warunków upoważniających do zwolnienia ze stosowania wobec niego przepisów UUP, będzie zobowiązany złożyć wniosek o wydanie zezwolenia na świadczenie usług płatniczych w charakterze krajowej instytucji płatniczej, o którym mowa w art. 60 ust. 1 UUP lub wniosek o wpis jako mała instytucja płatnicza do rejestru dostawców usług płatniczych, o której mowa w przepisach działu VIB UUP.

Kolejne powiadomienia

Weryfikacja całkowitej wartości transakcji płatniczych powinna być dokonywana od momentu dostosowania działalności w zakresie transakcji płatniczych, o których mowa w art. 6 pkt 11 UUP, i powinna – każdorazowo – uwzględniać wartość wszystkich transakcji płatniczych wykonanych w okresie ostatnich 12 miesięcy.

Zgodnie z przepisem art. 139 ust. 1 i 2 UUP podmioty wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 3 UUP, a więc i podmioty składające powiadomienie, o którym mowa w art. 6c ust. 1 UUP (informacja na temat wpisu do właściwego rejestru znajduje się w dalszej części niniejszego komunikatu), zobowiązane są zapewnić zgodność danych widniejących w tym rejestrze ze stanem faktycznym oraz poinformować KNF o każdej zmianie danych objętych wpisem do rejestru, nie później niż **w terminie 14 dni** od dnia uzyskania informacji o ich zmianie.

Zakończenie prowadzenia działalności:

Jeżeli dany podmiot zakończył (całkowicie) prowadzenie działalności gospodarczej lub też zaprzestał wykonywania działalności, o której mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP – powiadamia o tym fakcie KNF (pisemnie lub osobiście, na adres korespondencyjny Urzędu KNF lub też poprzez ePUAP).

Powiadomienie takie powinno zawierać informacje na temat daty zakończenia prowadzenia wyżej wymienionej działalności.

W jaki sposób złożyć powiadomienie?

Powiadomienie KNF należy przekazać w formie pisemnej (podpisanej, imieniem i nazwiskiem, przez osoby umocowane do reprezentowania danego podmiotu, ze wskazaniem pełnionej przez te osoby funkcji).

Powiadomienie można złożyć:

1) za pomocą Elektronicznej Skrzynki Podawczej UKNF (ePUAP);
2) za pośrednictwem poczty na adres korespondencyjny:
   Komisja Nadzoru Finansowego
   Plac Powstańców Warszawy 1
   skr. poczt. 419
   00-950 Warszawa 1

3) osobiście – w biurze podawczym KNF czynnym w godz. 8:15-16:30, pod adresem:

KNF | KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Komisja Nadzoru Finansowego
Plac Powstańców Warszawy 1
00-030 Warszawa 1

Formularz powiadomienia dostępny jest pod linkiem: [wzór powiadomienia]

Skorzystanie z formularza nie jest obowiązkowe.

Obowiązki i uprawnienia KNF

Zgodnie z art. 6c ust.4 UUP, **w terminie 30 dni** od daty złożenia powiadomienia**, KNF dokonuje wpisu** podmiotu składającego powiadomienie do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 3 UUP (rejestr).

Rejestr prowadzony jest przez KNF w systemie informatycznym.

Zmiana danych w rejestrze
W przypadku złożenia przez podmiot powiadomienia, z którego wynika iż dane zawarte w rejestrze uległy zmianie, KNF **w terminie 30 dni** od dnia otrzymania tego powiadomienia dokonuje stosownej zmiany w rejestrze.

Wykreślenie z rejestru
Zgodnie z art. 142 ust. 1 pkt 5 UUP, w przypadku otrzymania przez KNF zawiadomienia o zakończenia prowadzenia działalności przez podmiot korzystający z wyłączenia, o którym mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP – **KNF z urzędu dokonuje wykreślenia wpisu dotyczącego tego podmiotu z rejestru.**

Wykreślenie wpisu dokonywane jest nie wcześniej niż w dniu wskazanym w zawiadomieniu (tj. daty zakończenia prowadzenia określonej w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP).

W przypadku gdy z powiadomienia wynika, że działalność podmiotu, o której mowa w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP przestała spełniać kryterium kwotowe określone w art. 6c UUP (całkowita wartość transakcji dokonanych podczas ostatnich 12 miesięcy nie przekracza 1 mln euro), KNF – **w terminie 30 dni** od dnia otrzymania powiadomienia – wykreśla dany podmiot z rejestru.

Odmowa wpisu do rejestru
Jeżeli w ocenie KNF działalność podmiotu składającego powiadomienie nie spełnia kryteriów określonych w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP, KNF wydaje **decyzję o odmowie dokonania wpisu** tego podmiotu do rejestru.

W przypadku wydania przez KNF decyzji o odmowie dokonania wpisu do rejestru, **w terminie 3 miesięcy** od dnia doręczenia tej decyzji, podmiot składający powiadomienie powinien:
1) dostosować rodzaj (rozmiar) prowadzonej działalności, do wymogów określonych w art. 6 pkt 11 lit. a) lub lit. b) UUP

albo

2) złożyć wniosek o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 60 ust. 1 UUP (zezwolenie dla krajowej instytucji płatniczej; patrz: https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/procesy_licencyjne/platniczy/krajowe_instytucje_platnicze), albo wniosek, o którym mowa w art. 117j UUP (wniosek o wpis do rejestru jako mała instytucja płatnicza - MIP; patrz: https://www.knf.gov.pl/dla_rynku/procesy_licencyjne/platniczy/MIP)[1].

Do czasu rozpatrzenia przez KNF wniosków, o których mowa powyżej, podmiot składający powiadomienie może kontynuować dotychczas prowadzoną działalność, bez wymogu uzyskania stosownego zezwolenia albo wpisu do rejestru.

Należy jednocześnie wskazać, iż w przypadku gdy działalność prowadzona przez dany podmiot, **w sposób oczywisty naruszałaby wymogi** warunkujące uznanie tej działalności za podlegającą wyłączeniu stosowania przepisów UUP, które zostały określone w art. 6 pkt 11 UUP, KNF może uznać, iż podmiot ten, nie będąc uprawnionym, prowadzi działalność w zakresie świadczenia usług płatniczych. Wówczas, stosownie do art. 150 ust. 1 UUP, podmiot taki podlega grzywnie do 5 mln zł albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.

Zgodnie z art. 153c UUP kto wbrew obowiązkom, o których mowa w art. 6c ust. 1 UUP, nie udziela KNF wymaganych informacji, podlega grzywnie do 500 000 zł.

[1] W postępowaniach wszczynanych przez KNF na podstawie w/w wymienionych wniosków zastosowanie mają stosowne przepisu UUP, przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 8 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. poz. 646 z późn. zm.).